

Advies

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de overgangsbepalingen

Brussel, 20 september 2021

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de overgangsbepalingen

Adviesvrager: Wouter Beke - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Ontvangst adviesvraag: 19 juli 2021

Adviestermijn: tot 20 september 2021

Decretale opdracht: adviesfunctie

Goedkeuring kamer: Sectorale kamer Gezin en Jongerenwelzijn - 20 september 2021 - unaniem, behoudens één bepaling bij meerderheid

Contactpersoon: Annemie Nys – anys@serv.be

Gunter Naets – gnaets@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Advies	4
1 Algemene beschouwingen	4
2 Ambities van het decreet waarmaken	5
2.1 Budget in functie van beleid	5
2.2 Nood aan transparantie en duidelijkheid	5
3 Overgangperiode	6
3.1 Rechtszekerheid	6
3.2 Inkorting van de overgangperiode	6
4 Impact op personeel	7

Advies

Situering

Het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten (BOA) (hierna: het decreet) zet aan tot het realiseren van een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten voor kinderen en legt de verantwoordelijkheid voor de organisatie en afstemming bij de lokale besturen. Dat gebeurt binnen het kader van de Vlaamse beleidsprioriteiten. Het lokaal bestuur voert de regie en krijgt daarvoor, via het Vlaams Gemeentefonds, middelen op basis van algemene parameters. Een lokaal samenwerkingsverband zal het lokaal bestuur adviseren, gezamenlijke operationele doelstellingen ontwikkelen en operationele acties coördineren, binnen de beschikbare middelen.

Omwille van de grondige wijziging ten opzichte van de huidige situatie waar de Vlaamse overheid zelf de regierol in handen heeft, voorziet het decreet in een overgangsregeling. Het voorliggend voorontwerp van decreet wenst een aantal elementen uit deze overgangsregeling aan te passen:

- 1) De lokale besturen worden versneld gesubsidieerd voor hun nieuwe opdrachten, i.e. de voorziene overgangsperiode wordt met één jaar ingekort.
- 2) De middelen blijven gedurende één lokale bestuursperiode grotendeels geoormerkt voor de realisatie van kleuteropvang en lagere schoolopvang.
- 3) Er wordt tijdelijk een gedeeltelijke compensatie voorzien voor de lokale besturen van gemeenten waar, na afloop van de overgangstermijn, plots een substantiële hoeveelheid middelen zou wegvallen.

Deze adviesvraag is binnen de Vlaamse Raad WVG behandeld door de Kamer Gezin en Jongerenwelzijn, die het advies op 20 september 2021 in een schriftelijke stemming unaniem goedkeurde, behoudens 1 sectie die bij meerderheid werd goedgekeurd (stemverhouding: 19 voor en 1 tegen). Deze sectie betreft sectie 3.2 "Inkorting van de overgangsperiode".

1 Algemene beschouwingen

Voor de Vlaamse Raad WVG (hierna: de raad) is het belangrijk dat er in Vlaanderen een toegankelijke, betaalbare en kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang voor *alle* kinderen wordt uitgebouwd. Het decreet en de uitvoering ervan moeten bijdragen aan deze doelstelling.

De raad verwijst naar zijn advies van 25 september 2020¹, zijn advies van 30 september 2020² en zijn advies van 22 juni 2021³ over verschillende aspecten van dit BOA traject. De rode lijn doorheen deze adviezen is steeds een oproep naar meer duidelijkheid, zekerheid en ondersteuning geweest. De raad vindt het dan ook teleurstellend dat er vandaag opnieuw wijzigingen worden doorgevoerd die de rechtszekerheid voor de lokale besturen en de organisatoren van de buitenschoolse kinderopvang niet ten goede komt. In het hele traject blijven er te veel onbekenden en onzekerheden overeind die zo snel mogelijk moeten weggewerkt worden om ervoor te zorgen dat alle betrokken actoren zich wel geïnformeerd over opzet en gevolgen én met voldoende vertrouwen kunnen scharen achter het traject.

¹ [Advies "Voorontwerp BVR over het lokaal beleid buitenschoolse opvang en activiteiten"](#)

² [Advies "BVR tot toekenning van een kwaliteitslabel aan organisatoren van kleuteropvang"](#)

³ [Advies "Voorontwerp BVR over het lokaal beleid buitenschoolse opvang en activiteiten"](#)

2 Ambities van het decreet waarmaken

Zoals de raad reeds in zijn vorige adviezen schreef, steunt het volop de doelstellingen die het decreet tracht te realiseren: kinderen speel- en ontplooiingskansen bieden, de arbeidsparticipatie/opleiding van de ouders ondersteunen en het bevorderen van sociale cohesie en gelijke kansen. Tot op heden ontbreken echter de handvaten die ook kunnen garanderen dat deze doelstellingen gehaald worden. Om de vooropgestelde meerwaarde van dit decreet daadwerkelijk te realiseren, is er nood aan zekerheid en voldoende middelen. Daarenboven is er nood aan het informeren en het sensibiliseren van alle betrokken actoren. De raad verwacht transparantie naar én betrokkenheid van alle betrokkenen doorheen het hele traject.

2.1 Budget in functie van beleid

De raad moet jammer genoeg vaststellen dat men vandaag eerder de ambities laat aansluiten bij de beschikbare middelen dan men de middelen voorziet om de doelstellingen en ambities te realiseren. Een toereikende financiering is nodig om een voldoende aanbod te ondersteunen of creëren, een kwaliteitsvolle opvang aan te bieden voor kinderen en een duurzaamheid/continuïteit van de werking voor de medewerkers te garanderen. Zonder voldoende middelen wordt deze hele omvorming een verdeling van de schaarste, eerder dan de verrijking van het aanbod die het decreet over de buitenschoolse opvang en activiteiten voor ogen had.

De middelen voor buitenschoolse opvang, die op zich al erg beperkt zijn, moeten herverdeeld worden om de opvangvraag voor zoveel meer kinderen en gezinnen te beantwoorden. Dit is onmogelijk. De financiële inspanningen die vanuit Welzijn, Volksgezondheid en Gezin worden voorzien (6,3 miljoen euro) zijn een eerste belangrijke stap, maar dit is onvoldoende. We herhalen onze oproep dat, naast een concreet financieel groeipad, elk betrokken beleidsdomein moet bijdragen om de doelstellingen van het decreet te realiseren.

2.2 Nood aan transparantie en duidelijkheid

Een van de doelstellingen van het decreet is om de middelen voor buitenschoolse opvang te verdelen tussen de gemeenten op basis van een aantal objectieve parameters en indicatoren. Zulke doortastende omvorming vereist een duidelijk kader dat zekerheid en ondersteuning biedt.

Omdat de indicatoren “bereik van kwetsbare gezinnen” en “specifieke zorgbehoefte” nog niet ontwikkeld zijn (en de ingebruikname pas vanaf 2030 wordt voorzien), ontvangen de lokale besturen vanaf 1 januari 2026 een subsidie op basis van:

- (1) het aantal kinderen van 2 tot en met 12 jaar dat gedomicilieerd is binnen de gemeente of ingeschreven is in het verblijfsregister van de gemeente; en
- (2) het aantal kinderen dat naar een basisschool gaat die op het grondgebied van de gemeente ligt.

Vandaag is de subsidie van Opgroeien aan de organisatoren die instaan voor de opvang van schoolkinderen heel ongelijk gespreid over de gemeenten. Lokale besturen die nu meer dan het gemiddelde aan subsidie ontvangen, zullen door de nieuwe verdelingswijze middelen verliezen. Om dit op te vangen wordt er (tot eind 2029) een tijdelijke compensatie ontvangen. Vanaf 2030 zal dan de uiteindelijke herverdeling vorm krijgen, op basis van de 4 objectieve parameters en indicatoren.

Er is tot op vandaag echter geen zicht op de huidige financiële stromen en de verdeling van de middelen gekoppeld aan de buitenschoolse opvang en aan het decreet over de gemeenten. Dit inzicht is noodzakelijk om te weten wie aan middelen zal moeten inboeten, en wat een billijk voorstel van compensatie of tegemoetkoming aan die lokale besturen zou zijn. De raad roept de Vlaamse regering op dringend de nodige transparantie over de huidige financiële stromen en de verdeling van de middelen te voorzien.

Tot slot vraagt de raad meer urgentie bij het opstellen van de indicatoren “bereik van kwetsbare gezinnen” en “specifieke zorgbehoefte”. De raad begrijpt dat een goede ontwikkeling enige tijd in beslag neemt, maar roept toch op tot een snellere ontwikkeling. Er is nood aan duidelijkheid over de manier waarop deze indicatoren een impact zullen hebben op de subsidie, alsook over hoe dit administratief gestalte zal krijgen. De raad dringt er dan ook op aan om deze indicatoren zo snel mogelijk in overleg met de sector uit te werken.

3 Overgangperiode

De overgangperiode tot eind 2026 is er gekomen vanuit het idee van een zorgzame transitie. Bij de opmaak van het decreet BOA werd gesteld dat het *“de bedoeling is om de komende jaren geleidelijk over te gaan van de financiering van een aantal voorzieningen naar een financiering van de lokale besturen op basis van objectieve parameters en wetenschappelijk onderbouwde indicatoren. Er zou worden voorzien in een zorgzame transitie. Het is immers niet de bedoeling om de huidige (gesubsidieerde) organisatoren of de huidige gebruikers van de buitenschoolse gezins- of groepsopvang plots in de problemen te brengen”*⁴.

3.1 Rechtszekerheid

De Vlaamse regering beslist nu om deze overgangperiode in te korten en betoogt dat de verkorting van de overgangstermijn noodzakelijk is ter realisatie van de doelstellingen van het decreet. De raad vindt het jammer dat de Vlaamse Regering bij de opmaak van het decreet schijnbaar niet doordachter te werk is gegaan in de bepaling van deze periode.

Het is uiteraard geen goede zaak om in de loop van een transitieperiode, wijzigingen aan te brengen aan deze periode. Dit creëert veel (rechts)onzekerheid en draagt absoluut niet bij aan een klimaat van zekerheid en vertrouwen, terwijl zo'n klimaat net noodzakelijk is om lokaal afstemming te realiseren en alle partners de kans te geven naar elkaar toe te groeien.

3.2 Inkorting van de overgangperiode

Het is voor de raad bovendien niet duidelijk waarom deze inkorting nodig is, terwijl dit toch zeer verregaande impact heeft op de organisatoren, het personeel en de gezinnen. Lokale besturen moeten de nodige tijd krijgen en nemen om hun opdrachten in het decreet ter harte te nemen.

De initieel vooropgezette overgangperiode is volgens de raad minimaal noodzakelijk om op lokaal niveau de samenwerking op te starten, organisatoren en hun personeel zekerheid te

⁴ [Voorstel van decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten \(2019\)](#)

bieden over continuïteit van werking en tewerkstelling op korte en middellange termijn, chaos in de sector te vermijden en de opvangnoden van gezinnen en kinderen blijvend in te vullen. Deze verregaande hervorming kan zonder voldoende middelen en voorbereiding onmogelijk een meerwaarde voor de sector en de gezinnen betekenen. De raad vindt het dan ook onaanvaardbaar dat de overgangperiode wordt ingekort.

4 Impact op personeel

De raad vreest bovendien dat er zich een groot probleem inzake tewerkstelling en aantrekkingskracht van de sector riskeert voor te doen.

Huidige personeel

Het is nog steeds onduidelijk wat deze reorganisatie zal betekenen voor het huidige personeel. De raad vraagt garanties voor de werknemers zodat de actuele tewerkstelling maximaal wordt voortgezet. Hij roept alle betrokken partijen op om via de geëigende kanalen werk te maken van een goed kader rond de loon- en arbeidsvoorwaarden waarin de waardering voor de kinderbegeleider naar voren komt. Dit is niet enkel in het belang van de werknemers zelf, maar zeker ook in het belang van de organisatoren die buitenschoolse opvang aanbieden en de gezinnen die buitenschoolse opvang gebruiken. Gezinnen hebben recht op continuïteit en voldoende beschikbaarheid van kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang.

Toekomstige personeel

De raad vreest dat de aantrekkingskracht van de sector – waar personeel steeds moeilijker te vinden is – wordt ondermijnd door de vele onduidelijkheden, reglementaire wijzigingen en gebrek aan zekerheid. Kinderbegeleiders vormen een noodzakelijk fundament, ongeacht de organisatievorm van de BOA. De aantrekkelijkheid van dit knelpuntberoep moet volgens de raad dan ook de nodige aandacht krijgen.